

สถานีพัฒนาที่ดินปราจีนบุรีกับการใช้ปุ๋ยพืชสดปรับปรุงบำรุงดิน (1)

พืชปุ๋ยสดที่นิยมใช้กันมากและแพร่หลายในประเทศไทย ได้แก่พืชตระกูลถั่ว เนื่องจากเป็นพืชที่ส่วนมากขึ้นได้ดีในดินทั่วไป ใช้ธาตุอาหารในดินน้อย และทนแล้งได้ดี บางชนิดยังสามารถทนต่อดินเค็มได้อีกด้วย จึงใช้ประโยชน์เป็นพืชปุ๋ยสดโดกลบในดินเค็ม โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งมีปริมาณพื้นที่ดินเค็มมาก ที่สำคัญคือพืชปุ๋ยสดประเภทพืชตระกูลถั่ว สามารถจัดเข้าในระบบพืชปลูก (Cropping system) ได้ดี ซึ่งเหมาะแก่การทำกรเกษตรในประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง

จังหวัดปราจีนบุรี เป็นจังหวัดที่มีการปลูกพืชหลากหลาย ปัญหาดินส่วนใหญ่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ สถานีพัฒนาที่ดินปราจีนบุรี จึงได้ส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่ปลูกพืชปุ๋ยสดในแปลงปลูกพืชของเกษตรกร ไม่ว่าจะป็นนาข้าว และในแปลงพืชไร่ ซึ่งการใช้ปุ๋ยพืชสดในนาข้าวทำได้ 3 วิธี ดังนี้

วิธีที่ 1 : ปลูกพืชปุ๋ยสดพร้อมกับข้าวโดยปลูกพืชตระกูล ถั่วแก่ ถั่วพุ่ม หรือถั่วพรี ในอัตรา 8 และ 10 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ (เลือกใช้อย่างใดอย่างหนึ่ง) พร้อมกับหว่านข้าวในนา หว่านข้าวแห้งเพื่อให้ถั่วเจริญเติบโตพร้อมกับต้นข้าวในช่วงที่น้ำยังไม่ขังในนา ถ้าน้ำไม่ขังหรือดินไม่ขึ้นเกินไป ถั่วจะเจริญเติบโตได้ ประมาณ

45-50 วัน ให้ไถน้ำเข้าที่นา ถั่วจะตายเน่าสลายให้ธาตุอาหารพืชอินทรีย์วัตถุแก่ดินและต้นข้าว

วิธีที่ 2 : ปลูกพืชปุ๋ยสดก่อนการทำนา ได้แก่ โสนอัฟริกัน ปอเทือง ถั่วพุ่ม หรือถั่วพรี (เลือกใช้อย่างใดอย่างหนึ่ง) ใช้อัตรา 5 5 8 และ 10 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ ควรเริ่มปลูกในระยะฝนแรกระหว่างเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม โดยไถพรวนดินอย่างดี แล้วหว่านเมล็ดพืชปุ๋ยสด เมื่อดันพืชโตถึงระยะออกดอก หรือประมาณ 45-50 วัน ให้โดกลบแล้วปล่อยให้ย่อยสลายประมาณ 2 สัปดาห์ จึงปลูกข้าวตามกรณีใช้เมล็ดโสนอัฟริกัน ก่อนปลูกควรแช่นานาน 12 ชั่วโมง เพื่อให้เมล็ดงอกดีขึ้นเพราะเปลือกหุ้มเมล็ดมีความหนา

วิธีที่ 3 : ปลูกพืชปุ๋ยสดหลังทำนา ได้แก่ โสนอัฟริกัน ปอเทือง ถั่วพุ่ม หรือถั่วพรี (เลือกใช้อย่างใดอย่างหนึ่ง) ใช้อัตราเมล็ด 5 5 8 และ 10 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ ควรปลูกโดยไม่ไถพรวนไม่ต้องเกี่ยวตอซังข้าวออก ใช้เมล็ดถั่วหยอดลงไปนดินโดยตรง และปลูกทันทีที่เกี่ยวข้องข้าวเสร็จ ในขณะที่ดินยังมีความชื้นอยู่หรือจะปลูกโดยการไถพรวนดินอย่างก็ได้ และโดกลบระยะออกดอก ประมาณ 45-50 วัน ปล่อยให้ย่อยสลายประมาณ 2 สัปดาห์ จึงปลูกข้าว